

FYLKESRÅDSSAK

Løpenr.: 31566/15
Saknr.: 15/2374-9
Ark.nr.: N41SAKSARKIV
Dato: 28.08.2015

Til: Fylkesrådet
Fra: Fylkesråd for samferdsel og miljø

HØRING - ANBUD PÅ REGIONALE RUTEFLYGINGER I NORD-NORGE FRA 1. APRIL 2017

Innstilling:

1. Fylkesrådet i Troms tar anbefalingene fra Møreforskning til etterretning og er tilfreds med at ruteområder som direkte berører Troms fylkeskommune anbefales videreført i anbudsperioden fra april 2017. FOT-rutene er å anse som en del av vårt regionale kollektivtilbud. Det er viktig at billettprisene holdes på et akseptabelt nivå og at direkteføring etterstrebes i størst mulig grad.
2. Fylkesrådet anmoder SD om å innarbeide anbefalingene om å beholde eksisterende FOT-ruter i Troms og ruter tilknyttet Tromsø med en anbudsperiode på minimum 5 år og at anbudet åpner for å tilby enkelpakker, eller slike i kombinasjon av flere anbudspakker for å øke konkurransen om anbudskontrakter som tilrettelegger for enkeltruter og mulige stordriftsfordeler.
3. Fylkesrådet krever at anbudet inneholder krav til kvalitet og ikke utelukkende priskriteriet. Krav til trykkabin, kabinpersonale, toalettfasiliteter må inngå i anbudsutlysningen for ny avtaleperiode.
4. Fylkesrådet har forståelse for at Posten Norge AS har behov for å frakte A-post til tider som ikke alltid har sammenfall med rutetidene i dag ut fra Tromsø til Finnmark. Ut fra en totalvurdering er det likevel persontransporten som må ha forrang på FOT-rutene.
5. Fylkesrådet er opptatt av at personbefordringen skjer på mest mulig hensiktsmessige tidspunkt og at anbudet legger til rette for dette sammen med en best mulig tilpasset frekvens.
6. Fylkesrådet er opptatt av at anbudsutlysningen ivaretar hensynet til den positive utvikling som foregår i influensområdene for lufthavnene på Evenes og Sørkjosen som vil medføre økt antall reisende på ruteområdene. Fylkesrådet støtter opp under kravet om økt frekvens mellom Sørkjosen og Tromsø, samt at det stilles strengere regularitetskrav til operatør.

7. Fylkeskommunen ber om at følgende legges inn i nytt anbudsutlysning at fra 1. april 2017:
8. Evenes får 4 daglige avganger til-/fra Tromsø fra dagens 2 mellom mandag-fredag. Dette vil ivareta økt reisebehov som følge av befolkningsvekst, Universitets-/høyskolefusjon mellom Tromsø, Harstad og Narvik, omstrukturering i Helse Nord og nedleggelse av Framneslia fra 2017. Setekapasitet vil derfor måtte fordobles i ukedagene.
9. Sørkjosen får satt opp en ekstra ettermiddagsflyvning mellom mandag til fredag som ivaretar behov for videre forbindelse til Oslo, samt muligheten for møter fra formiddagen med retur til Tromsø innenfor normale møtetidspunkter. Krav til setekapasitet økes tilsvarende 1 ekstra t/r flyvning i ukedagene.

⋮

⋮

Saksutredning:

Bakgrunn

Samferdselsdepartementet (SD) har igangsatt arbeid med nytt anbud for regionale ruteflyvninger i Nord-Norge - gjeldende fra 1.april 2017 – de såkalte FOT-rutene – forpliktelse til offentlig tjenesteytelse hvor Staten kjøper flyrutetjenester etter anbudskonkurranse.

Fylkeskommunen er invitert til å levere et høringsinnspill til utformingen av anbudet i form av våre vurderinger og prioriteringer til hvilke krav departementet må sette for FOT for den nye anbudsperioden. Fylket er også bedt om at vi koordinerer innspill fra berørte kommuner, helseforetak og Posten mv.

Dersom fylket ønsker endringer i rutestruktur ber SD om at fylket legger til grunn samme nivå på det statlige tilskuddet, eller foreslår andre innsparingstiltak. Varighet på kontrakter er ikke satt og det er ikke gitt at ruteområder som gjelder i dag vil videreføres etter 31.3.2017

I tilknytning til dette arbeidet har Samferdselsdepartementet bestilt en utredning fra Møreforskning m.fl («Forslag til anbudsopplegg for regionale flyruter i Nord-Norge») som departementet vil benytte som et innspill i konkurransegrunnlaget for statens flyrutekjøp i Nord-Norge.

Kvaliteten på det regionale innspillet vil avhenge av at vi fremskaffer en mest mulig korrekt informasjon om behovet for- og kvaliteten på slike statskjøpte transporttjenester fra de berørte hovedaktører i regionen. Fylket har derfor bedt berørte instanser og kommuner om deres synspunkter til anbudsutforming og rapport. Det har kommet svar fra Nordreisa kommune, Posten Norge AS, Helse Nord, Flyplassutvalget for Harstad/Narvik Evenes lufthavn, Sør-Troms regionråd samt NHO Troms og Svalbard.

Fylkeskommunen har også gjennomført et administrativt høringsmøte med Samferdselsdepartementet den 25.8 for en orientering om utviklingen på anbudsrutene og for å avklare spørsmål til departementets prosess frem mot 1.4. 2017 mv.

Frist for å levere høringsinnspill til SD er 1.september. Fylkeskommunene i Nord-Norge er videre gitt anledning til å levere eventuelle endringer tillegg fra videre politisk behandling i Fylkeskommunen. Herunder Fylkestingsbehandling i oktober.

Kort om statlig kjøp av flytransport

Det aller meste av flytrafikken i Norge drives kommersielt. For å sikre et godt flytilbud over hele landet, kjøper staten transport på flyruter som ikke kan drives bedriftsøkonomisk lønnsomt.

Disse flyrutene er hovedsakelig på Vestlandet og i Nord-Norge. Gjennom EØS-avtalen har Norge et åpent, deregulert luftfartsmarked. I dette åpne markedet har alle flyselskaper som hører hjemme i EØS-området i utgangspunktet fri adgang til å etablere nye flyruter i Norge, og mellom Norge og resten av EØS-området. For å sikre et tilbud også på de flyrutene som ikke kan drives bedriftsøkonomisk lønnsomt, kjøper staten flytransport etter en anbudskonkurranse blant flyselskapene. Flyselskapet som vinner en anbudskonkurranse får enerett til drift av en rute, eller et ruteområde, i et gitt tidsrom. Samferdselsdepartementet kan sette krav til hvordan flyrutene skal utføres, og setter i dag blant annet krav til flytype, frekvens, setekapasitet, ruteføring og maksimale billettpriser. Når det tildeles enerett i forbindelse med statens anbud på regionale flyruter vil kontraktene normalt tildeles flyselskapene som tilbyr tjenesten til den laveste kostnaden for staten.

Ruteområder med statlige kontrakter som gjelder til 31. mars 2017 (ruter i/til Troms er uthevet):

- Ruter mellom Kirkenes, Vadsø, Vardø, Båtsfjord, Berlevåg, Mehamn, Honningsvåg, Hammerfest og Alta.
- **Hasvik – Tromsø v.v., Hasvik – Hammerfest v.v. og Sørkjosen – Tromsø v.v.**
- **Lakselv – Tromsø v.v.**
- **Andenes – Bodø v.v. og Andenes – Tromsø v.v.**
- **Evenes–Tromsø v.v.**
- Svolvær – Bodø v.v.
- Leknes – Bodø v.v.
- Røst – Bodø v.v.
- Narvik (Framnes) – Bodø v.v.
- Brønnøysund – Bodø v.v. og Brønnøysund – Trondheim v.v.
- Sandnessjøen – Bodø v.v. og Sandnessjøen – Trondheim v.v.
- Mo i Rana – Bodø v.v. og Mo i Rana – Trondheim v.v.
- Mosjøen – Bodø v.v. og Mosjøen – Trondheim v.v.
- Namsos – Trondheim v.v. og Rørvik – Trondheim v.v.

Hovedmomenter fra de regionale høringsinnspillene:

Posten Norge AS

Ønsker at forpliktelsene ivaretar Postens krav til at prioriterte sendinger (A-post) kommer fram dagen etter innlevering. Posten ønsker at dette tas hensyn til i større grad enn i dag ut fra navene i Bodø og Tromsø med oppsett av fly som går mot Finnmark i tidsrommet 0500-0630 med retur og ankomst navene mellom kl 17-18. Videre opplyser Posten om at behov for lastekapasitet er økende og at volum er mer kritisk enn vektkapasitet.

Helse Nord

Universitetssykehuset Nord-Norge HF (UNN HF) er fornøyd med at FOT-ruten mellom Sørkjosen og Tromsø anbefales videreført. Ruten anses som et godt tilbud for pasientene fra Nord-Troms som korresponderer bra, også videre til OSL. Helse Nord ser potensial for flere pasientreisende på ruten. Ruten Evenes-Tromsø er gunstig for pasienter fra Ballangen og

Tysfjord. Landing i Tromsø 0950 kunne vært tidligere, da pasienter med tidlige behandlingsavtaler må reise dagen før og overnatte.

Sør-Troms regionråd

Høringssvaret påpeker at det vil bli et økt behov for reiser mellom Evenes og Tromsø som følge av sammenslåingen/fusjonen mellom UIT – Norges Arktiske Universitet og høgskolen i Narvik og høgskolen i Harstad. Det ønskes økt frekvens på ruten, gjerne i kombinasjon videre til Bodø.

Flyplassutvalget for Harstad/Narvik lufthavn Evenes

Utvalget understreker mangelfullt regionalt rutetilbud til tross for sentral plassering i den mest folkerike regionen i Nord-Norge. Utvalget viser til en rekke momenter som taler for en ytterligere reisevirksomhet og vekst i årene framover. Herunder fusjon mellom UIT og høgskoler i Narvik og Harstad. Nedleggelsen av Framnes lufthavn i Narvik i 2017, med 28 000 reisende som vil reise over Evenes. Statoils økte driftsoperasjoner, funksjonsdelinger mellom sykehuset i Harstad og UNN i Tromsø, økende reiselivsaktivitet, nærheten til Vesterålen, Lofoten etc. Utvalget krever et minimum av 4 daglige avganger mellom Evenes og Tromsø. Disse bør gå mellom 0600-0800, mellom 15-17, samt en formiddagsavgang og en kveldsavgang *i begge retninger*. Krav om tilstrekkelig setekapasitet, kvalitet og trykkabin fremheves.

Nordreisa kommune

Innspillet fra Sørkjosen lufthavns vertskommune påpeker at behovet for et ettermiddagsfly har vært etterspurt siden 2012 og antall reisende er økende. Regulariteten på FOT-ruten er ca. 97%. Kompetent arbeidskraft fra Nord-Troms blir mindre attraktiv når flyreiser til og fra arbeidssted blir komplisert og kostbart gjennom høye billett-kostnader, samt ukurante flyruter som skaper behov for ekstra overnatting. Kommunen ønsker at det legges til en direkteført ettermiddagsflyvning under FOT mellom Tromsø og Sørkjosen.

NHO Troms og Finnmark

Innspillet er fokusert på de ruter som har særlig viktighet for næringslivet i Troms. Regionens næringsliv har lange avstander til deler av markedet, krevende værforhold som påvirker samferdsel og store avstander til øvrige byer i regionen, regionsentra og hovedstaden. Flytilbud understøttet gjennom FOT bidrar til å styrke næringslivets muligheter til effektiv kommunikasjon og som også tar høyde for økt reiselivsaktivitet i regionen.

Reiselivet i Nord-Norge hadde fra 2013 til 2014 en økning i antallet overnatningsdøgn på 1 million og tilsvarende en økning på 3,7 %. Veksten så langt i 2015 (inkl. mai) er på 4,6 %.

NHO ønsker direkte ruteføring og bedre korrespondanse mellom de største og de minste lufthavnene. Videre påpeker NHO at ruter fra Tromsø til Sørkjosen (særlig i vinterhalvåret) har lav regularitet pga hyppige kanselleringer som er utfordrende for næringslivet. I følge tall fra Avinor er kanselleringsfrekvensen opp mot 5 %.

Fylkeskommunens vurderinger

Troms fylkeskommunen tar rapporten til Møreforskning til etterretning. Vi er tilfreds med at rapporten anbefaler at de to FOT-ruter som berører Troms fylke i særlig grad anbefales videreført. Fylkeskommunen ønsker at FOT-rutene skal bidra til å legge til rette for en positiv samfunnsutvikling-, skape gode forutsigbare rammer for personbefordring-, gi rom til velfungerende bo og arbeidsmarkeder og stimulere til næringsvekst.

Rapporten anbefaler at det åpnes for flere anbudspakker for å stimulere til økt konkurranse om anbudet. Det vil samtidig være hensiktsmessig at anbudet åpner for å inngi tilbud på enkeltpakker eller kombinasjon av flere tilbudspakker.

Fylket ønsker at flyruteanbudet fra 2017 bidrar til å støtte opp under Fylkets målsetting om en styrking av regionale sentra, styrke regional næringsutvikling, regionforstørring samt kan bidra til velfungerende BA-region. Kortbanenettet og FOT-rutene er pga avstandene i landsdelen en del av vårt kollektivnett, spesielt i fravær av skinnegående transportinfrastruktur.

For Troms fylkeskommune er det to FOT-ruter med særlig betydning for regionen:

1. *Mellom Sørkjosen og Tromsø*
2. *Mellom Evenes og Tromsø*

Dagens FOT-ruter har følgende forpliktelser (kravspesifikasjoner) for inneværende anbudsperioder for de to ruteområdene:

Sørkjosen - Tromsø v.v.

Kravene gjelder året rundt. Det gjelder daglig trafikkplikt i begge retninger.

Antall flyginger: Minst to daglige tur/retur-flyginger mandag – fredag og minst to tur/retur-flyginger lørdag – søndag samlet.

Setekapasitet: I begge retninger skal tilbys minst 220 seter mandag – fredag samlet og minst 38 seter lørdag – søndag samlet.

- Tilbudt setekapasitet skal justeres i henhold til reglene fastsatt av SD

Ruteføring: De påkrevde flygingene skal være uten mellomlanding.

Rutetider: De påkrevde flygingene skal korrespondere med flyruter Tromsø – Oslo v.v.

For de påkrevde flygingene gjelder dessuten følgende mandag – fredag:

- Første ankomst til Tromsø senest kl 08.00 og siste avgang fra Tromsø tidligst kl 21.00.
- Første avgang fra Tromsø skal være senest kl 11.30 og siste avgang fra Sørkjosen tidligst kl 17.00.

Harstad/Narvik – Tromsø v.v.

Kravene gjelder året rundt. Det gjelder daglig trafikkplikt i begge retninger.

Flyginger: Minst to daglige tur-retur-flyginger mandag–fredag og minst to tur-retur-flyginger lørdag–søndag samla.

Setekapasitet: I begge retninger skal det tilbys minst 190 seter mandag–fredag samla og minst 38 seter lørdag–søndag samlet.

Tilbudt setekapasitet skal justeres i samsvar med regler fastsatt av SD.

Ruteføring: Dei påkrevde flygingene skal være uten mellomlanding.

Rutetider: Det skal tas omsyn til publikumsetterspørselen etter flyreiser.

For de påkrevde flygingene gjelder mandag–fredag (lokale tider):

Første landing i Tromsø skal være senest kl. 10.00 og siste avgang fra Tromsø tidligst kl. 15.30.

Sørkjosen

Troms fylkeskommune støtter opp om de ønsker fra Nordreisa kommune har om økt antall flyvninger. Fylkeskommunen anerkjenner betydningen FOT-ruten mellom Sørkjosen og Tromsø har for sikkerhet, beredskap, næringsaktivitet, samfunnsutvikling og bosetting i Nord-Troms. Nord-Tromsregionen er inne i en sterk utvikling – spesielt innen sjømat og reiseliv. Sørkjosen får satt opp en ekstra ettermiddagsflyvning mellom mandag til fredag som ivaretar behov for videre forbindelse til Oslo, samt muligheten for befolkning og næringslivet om å gjennomføre møter fra formiddagen med retur til Tromsø innenfor normale møtetidspunkter.

Evenes

Troms fylkeskommune støtter opp om de ønsker fra berørte parter om økt antall flyvninger. Dette vil ivareta økt reisebehov som følge av befolkningsvekst, Universitets-/høyskolefusjon

mellom Tromsø, Harstad og Narvik, omstrukturering i Helse Nord og nedleggelse av Framneslia fra 2017.

Det bør innføres en forpliktelse til kvalitative krav ut over priskriteriet. Herunder krav til trykkabin, kabinpersonale og toalett må med i anbudskravene. Spesielt med hensyn til sikkerhet, men også for komforten i flykabinen – spesielt for pasientreisende.

Konsekvenser for fylkeskommunen

Det har vært en svak nedgang på antall passasjerer på hurtigbåtruten mellom Harstad og Tromsø og en økt frekvens på flygningen kan forsterke dette. Færre passasjerer kan igjen medføre reduserte inntekter og økt tilskudsbehov eller økte priser.

Tromsø, 28.08.2015

Ivar B. Prestbakmo
fylkesråd for samferdsel og miljø

Vedlegg:

- Regionale høringsinnspill

...